

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka) kodas	Fakultetas	Katedra
Plaštakos chirurgijos pagrindai 10 kreditų (265 val.)	Medicina (06 B) Chirurgija, ortopedija traumatologija (B 600)	Medicinos	Reumatologijos, traumatologijos ortopedijos ir rekonstrukcinės chirurgijos klinika
Studijų būdas	Kreditų (valandų) skaičius	Studijų būdas	Kreditų (valandų) skaičius
Paskaitos	-	Seminarai	-
Konsultacijos	3 kreditai (80 val.)	Individualus darbas	9 kreditai (240 val.)

Dalyko anotacija:

Tikslas: suteikti gilesnių žinių apie plaštakos anatominius ir funkcinius ypatumus, operacijų tipus, operacijų planavimo, priešoperacinio įvertinimo, operacinės technikos, klaidų prevencijos bei reabilitacijos principus.

Tematika.

Plaštakos chirurgiją kaip atskirą chirurgijos sritį apibrėžiantys faktoriai. Plaštakos chirurginė anatomija: skeleto, sausgyslių, kraujotakos ir inervacijos ypatumai. Funkcinė (dinaminė) plaštakos anatomija. Plaštakos patologijos diagnostikos principai: klinikinis ligonio ištyrimas, instrumentiniai tyrimo metodai. Kraujotakos įvertinimas. Sensorinės ir motorinės nervų funkcijų įvertinimas. Sausgyslių pažeidimo diagnostika; kriterijai. Nejautra plaštakos chirurgijoje: vietinė, laidinė, bendrinė. Atraumatinė technika. Turniketų taikymo principai. Mikrochirurgijos metodas. Instrumentai. Plaštakos traumos ir jų pasekmės. Pakenkimo apimtys įvertinimas prieš operaciją. Chirurginių veiksmų etapiškumas plaštakos chirurgijoje. Lūžimai, išnirimai. Osteosintezės ypatumai. Artrodezė. Endoprotezavimas. Sausgyslių chirurgija. Pirštų tiesiamųjų ir lenkiamųjų sausgyslių anatomijos ypatumai. Verdan zonos. Svarbiausios sausgyslių operacijos: tendorafija, tendoplastika, tenolizė, tenodezė, transpozicija, tenotomija. Reikalavimai sausgyslių siūlei. Siūlės tipai. Tendoplastika. Vienetapė arba dvietape fleksorių plastika. Mikrochirurginė technika plaštakos kraujagyslių ir nervų chirurgijoje. Kraujagyslės siūle: atlikimo technika, anastomozijų tipai, autovenoplastika. Nervų pažeidimų laipsniai. Nervų siūlės tipai. Nervo plastika. Regeneraciją lemiantys veiksniai. Plaštakos imobilizacijos principai, antiktraktūrinė padėtis. Pooperacinė priežiūra ir monitoringas. Etapinė plaštakos struktūrų rekonstrukcija, plano sudarymas, prioritetai. Reabilitacija. Replantologija. Amputacijų klasifikavimas pagal amputuotą segmentą, amputavimo būdą ir žalojantį veiksni. Replantologijos istorija. Indikacijos replantacijoms. Individualus jų nustatymas. Indikacijas lemiantys faktoriai: susiję su pacientu, trauma, kiti faktoriai. Absoliučios indikacijos replantacijai. Pirmoji pagalba. Ligonio ir amputato transportavimas. Amputato vėsinimas. Kraujavimo iš galūnės stabdymas prieš replantaciją. Replantacijos technika, etapiškumas. Pooperacinis stebėjimas. Pakartotinės operacijos po replantacijų: ankstyvos dėl komplikacijų, vėlyvos – rekonstrukcinės. Dupuytrenio kontraktūra. Normali plaštakos raiščių anatomija. Ligos pasireiškimo formos: mazgai, pluoštai, įtraukta oda, pirštų kontraktūros. Etiopatogenezė. Priežastys, predisponuojantys veiksniai, traumų įtaka. Ligos paplitimas, eiga, stadijos.

Diagnostika. Dupuytren'o diatezė, Antrinių manifestacijų triada: krumplių balneliai (*knuckle pads, Garod nodes*). Diferencinė diagnostika. Gydymas. Indikacijos operacijai. Operacijų tipai: fasciotomija, regioninė fasciektomija, išplėstinė fasciektomija. Komplikacijos. Volkmann'o kontraktūra. Raumenų guolių (*compartment*) sindromas. Volkmano kontraktūra. Etiopatogenezė. Raumenų išemijos pasekmės: nekrozė, fibrozė, kontraktūra. Nervų išemijos pasekmės: raumenų paralyžius, jutimo sutrikimai, skausmai, nervo fibrozė. Seddon – Tsuge klasifikacija. Operacinis gydymas. Kitos ligos lokalizacijos. Plaštakos savųjų raumenų (*intrinsic*) kontraktūros. Kitos kontraktūros. Sausgyslių ligos. Tenosinovitas, stenojuojantis tendovaginitas. Diferencinė diagnostika. Konservatyvus ir chirurginis gydymas. Reumatinė plaštaka. RA patogenetiniai mechanizmai plaštakoje. Sinovinio audinio išvešėjimas, sausgyslių ir sąnarių pakenkimas, plaštaką valdančių struktūrų disbalansas, deformacijų ir kontraktūrų vystymasis, funkcijos netekimas. Rekonstrukcinės chirurgijos reikšmė bendroje reumatoidinio artrito gydymo programoje. Sausgyslių pakenkimas: uždegimas, užspaudimas, nutrūkimas. Kompresinių neuropatijų savitumai reumatiniams ligoniams. Sąnarių pakenkimas: artritas, osteoartrozė, deformacijos. Chirurginis gydymas, operacijų tipai. Plaštakos nervų patologija. Plaštakos infekcijos, nudegimai, augliai.

Rekomenduojama literatūra:

1. An Atlas of Surgical Exposures of the Upper Extremity. Tubiana R, McCullough CJ, Masquelet AC. Lippincott Williams & Wilkins 1990.
2. Atlas of Hand Surgery. Pechlaner S, Kerschbaumer F, and Hussl H. Thieme 2000.
3. Essentials of Hand Surgery. Seiler JG. Lippincott Williams & Wilkins 2001.
4. Chapman's orthopaedic surgery. 3rd ed. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins; 2001.
5. Beasley's Surgery of the Hand. Beasley RW. Thieme 2003.
6. Campbell's operative orthopaedics. 10th ed. St. Louis, Washington D.C., Toronto: Mosby; 2003.
7. Dupuytren's Disease. Brenner P, Rayan GM, Gratzer J, Schimek H. Springer 2003.
8. Master Techniques in Orthopaedic Surgery: The Hand. Strickland JW, Graham TJ. Lippincott Williams & Wilkins 2004.
9. Surgical Anatomy of the Hand. Schmidt HM, Lanz U. Thieme 2004.
10. Tendon Transfers in Reconstructive Hand Surgery (Fessh Instructional Coursebooks). Friden J. Informa Healthcare 2005.
11. Riešo kanalo sindromas. Metodinė priemonė. M. Minderis. Vilniaus universiteto leidykla, 2005.
12. Plastic Surgery. Mathes SJ, Hentz VR. 2nd Edition. 8 volumes with website. Saunders 2005.
13. Green's Operative Hand Surgery. 6th edition. Elsevier 2005.
14. Scandinavian Plastic Surgery. Kuokkanen H, Holstrom H, Abyholm FE, Drzewiecki KT Narayana Press 2008.
15. Master Techniques in Orthopaedic Surgery: The Wrist. Gelberman RH. Lippincott Williams & Wilkins 2009.
16. Replantation and Reconstruction of Fingers. Cheng G, Cui Y, and Tang L. People's Medical Publishing House; 1 edition 2009.
17. Operative Techniques in Hand, Wrist, and Forearm Surgery. Hunt TR, and Wiesel SW. Lippincott Williams & Wilkins 2010.
18. The Wrist: Diagnosis and Operative Treatment. Cooney WP. 2nd edition.

Lippincott Williams & Wilkins 2010.
19.Siemionow M. Plastic and Reconstructive Surgery: Experimental Models and Research Designs. Springer. 2015.
20.Skandinavijos plastinė ir rekonstrukcinė chirurgija Kuokkanen H, Holstrom H, Abyholm FE, Drzewiecki KT. Vilniaus universiteto leidykla 2016.
21.Deepak Kalaskar; Peter E M Butler; Shadi Ghali Textbook of Plastic and Reconstructive Surgery. UCL Press, 2016.
22.Journal of Plastic Surgery and Hand Surgery (2010 - current).

Konsultuojantys dėstytojai:

1.	<p><u>Kęstutis Vitkus (prof. habil. dr.):</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. M. Sakalauskaite, K. Vitkus, D. Balciunas, S. Sirsinaitis, S. Rocka. Invasive giant basal cell carcinoma of the head: case report, reconstruction choice and literature review. Central European Journal of Medicine. 2009; 4(4): 519-526. http://dx.doi.org/10.2478/s11536-009-0069-71. 2. Mažeika Š. Vitkus K. Replantacijos. Sąvokos: apžvalga, analizė. Sveikatos mokslai 2010; 6:3709-3714. 3. Mažeika Š, Stundžaitė G, Vitkus K. Viršutinės galūnės segmentų replantacijų 25 metų apžvalga. Lietuvos Chirurgija 2010,8, p. 72-82. 4. Tutkus V., Vitkus K., Poškutė D. Use of the omental free flap for reconstruction of degloving hand and foot injuries: two case reports. Central European Journal of Medicine. 2012, 7(6): 808-812.
2.	<p><u>Mindaugas Minderis (dr.):</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Reumatinės plaštakos chirurgija. M. Minderis. Artritas 2006 Nr.3(4), p.3-4. Dešuk K, Kirdaitė G, Minderis M, Porvaneckas N, Mackiewicz Z. Uždegimo pažeisto sinovinio dangalo histologiniai ir imunohistologiniai tyrimai. Laboratorinė medicina. 2009; 11(2): 75-82. 2. Jaroslav Denkovskij, Romualdas Rudys, Eiva Bernotiene, Mindaugas Minderis, Saulius Bagdonas, Gailute Kirdaite. Cell Surface Markers and Exogenously Induced PpIX in Synovial Mesenchymal Stem Cells. Cytometry Part A. 87A: 1001-1011, 2015. 3. Mindaugas Jasinskas, Mindaugas Minderis. Krūtinės angos sindromas. Lietuvos Chirurgija, Lithuanian Surgery 2015, 14 (4), p. 233-249.
3.	<p><u>Vytautas Tutkus (doc. dr.):</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tutkus V., Butrimienė I., Barkus A., Tutkuvienė J. Retrospektyvi kelio sąnario artroskopinių operacijų analizė: meniskų pažeidimų paplitimas, plyšimo tipai, lytinis dimorfizmas ir sąsajos su gretutine patologija. Laboratorinė medicina. ISSN 1392-6470. 2010, 12(4): 184-192. (Index Copernicus) 2. Tutkus V., Butrimienė I., Degutis G. Artroskopinei chirurgijai Lietuvoje - 20 metų. Medicinos teorija ir praktika. ISSN 1392-1312. 2010, 16(3): 331-337. (Index Copernicus) 3. Tutkus V., Tutkuvienė J. Kelio sąnario meniskų klinikinė anatomija: aktualūs klausimai. Laboratorinė medicina. ISSN 1392-6470. 2012, 14(4): 189-201. (Index Copernicus) 4. Tutkus V., Vitkus K., Poškutė D. Use of the omental free flap for reconstruction of degloving hand and foot injuries: two case reports. Central European Journal of Medicine. ISSN 1895-1058. 2012, 7(6): 808-812. (ISI Web of Science)

5. **Tutkus V.**, Tutkuvienė J. Probability of meniscal tears in relation to the time after anterior cruciate ligament injury. *Knee Surgery, Sports Traumatology, Arthroscopy*. Heidelberg: Springer. ISSN 0942-2056. 2012, vol. 20, suppl. 1. The 15th ESSKA Congress, May 2-5, Geneva, Switzerland, 199 p. **(ISI Web of Science)**
6. **Tutkus V.**, Ambraška M., Tutkus J. Alkūnės sąnario artroskopinė chirurgija: pirmoji patirtis Lietuvoje. *Laboratorinė medicina*. ISSN 1392-6470. 2013, 15(1): 40-44. **(Index Copernicus)**
7. **Tutkus V.** Tutkuvienė J. Patellofemoral disorders and its relation to the other knee pathology: analysis of 2004 arthroscopic operations. *Knee Surgery, Sports Traumatology, Arthroscopy*. Heidelberg: Springer. ISSN 0942-2056. 2014, vol. 22, suppl. 1. The 16th ESSKA Congress, May 14-17, Amsterdam, The Netherlands. 192 p. **(ISI Web of Science)**

Vilniaus universiteto Medicinos, Odontologijos ir Visuomenės sveikatos krypčių mokslo doktorantūros komitetų ir Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Mokslo komiteto teikimu patvirtinta Medicinos fakulteto Taryboje 2016-10-18 d. protokolo Nr. (1.1.)-150000-TP-7(618).

Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Dekanas Prof. (HP) dr. Algirdas Utkus: